

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

ІНТЕГРАЦІЯ

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

РОЗВИТОК

*III Міжнародна
науково-практична конференція
29 квітня 2026 року, Чернігів – 2026*

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРОСЛИХ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ)
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
MILITARY CENTER OF SPORT TRAINING
RTU LIERAJA ACADEMY, LATVIA
UNIwersytet Pomorski w Słupsku, SŁUPSK, POLSKA
WROCLAWSKI UNIwersytet, WROCLAW, POLSKA
OSTFALIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, WOLFSBURG, GERMANY**

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА
МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ**

**INTERDISCIPLINARY APPROACHES AND PEDAGOGICAL
SKILLS IN THE TRAINING OF HIGHER EDUCATION
STUDENTS AND STAFF DEVELOPMENT**

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції

29 квітня 2026 року

Чернігів

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

М 58

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України
(протокол № 8 від 25 травня 2026 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Шаранова Ю. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Олефір Л. І. – кандидат юридичних наук, доцент.

Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 29 квітн. 2026 р.) / голов. ред. В. О. Аніщенко; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2026. 745 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої освіти. Наукові доробки присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу та майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів вищої освіти.

УДК 005.59.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

Interdisciplinary approaches and pedagogical skills in the training of higher education students and staff development: materials of the International scientific and practical conference (Chernihiv, 28 April 2026) / edited by V. Anishchenko; Penitentiary Academy of Ukraine. Chernihiv: PAU, 2026. p.

The collection of materials of the International Scientific and Practical Conference includes publications of foreign and domestic scientists and practitioners, higher education students. The scientific papers are devoted to topical issues of professional and pedagogical activities of teachers of higher education institutions, the formation and development of pedagogical image and skills. A large number of publications cover innovative approaches and ethical and psychological aspects of professional and pedagogical activity in modern conditions.

The publication will be useful for researchers, teachers, postgraduate students, and students of different levels of higher education.

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі на офіційному сайті Пенітенціарної академії України (<https://pau.edu.ua/materials-of-scientific-conferences/>) у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»)

© Пенітенціарна академія України

Неїжпапа Л. С. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ВИКЛАДАЧА ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	254
Нохріна І. С. РОЗВИТОК ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	259
Семелюк К. О. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗВО ДСНС ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ	263
Сіренко К. Ю., Попружна А. В. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ОРГАНІВ ПРОБАЦІЇ	266
Судніцин Ю. Т. ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	270
Тітова Л. О. АІ-ГРАМОТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ІНФОРМАТИКИ	272
Трояновська М. М. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	275
Черняхівич М. М. КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	280
<i>СЕКЦІЯ 3. ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	
Башеніна Л. Г. ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ	284
Гончаренко О. Г. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	289
Гузанова К. В., Григоренко Т. В. МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ БАТЬКІВ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ	294

Судніцин Ю. Т.,

*викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна*

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах глобалізаційних трансформацій та зростання кількості техногенних і природних ризиків особливої актуальності набуває проблема формування практичної компетентності майбутніх фахівців. Для сфери пожежної безпеки ця проблема має пріоритетне значення, оскільки ефективність професійної діяльності безпосередньо залежить від рівня сформованості практичних умінь і навичок, здатності оперативно приймати рішення та діяти в умовах надзвичайних ситуацій. Ключову роль у цьому процесі відіграє викладач як провідний суб'єкт професійної підготовки, який забезпечує формування готовності здобувачів освіти до виконання службових завдань у реальних екстремальних умовах. Рівень його професійної та методичної компетентності визначає якість освітнього процесу та безпосередньо впливає на результативність підготовки майбутніх фахівців з пожежної безпеки.

Фахівець з пожежної безпеки – це особа, що здобула комплекс компетентностей для професійної діяльності в сфері запобігання, гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій [1].

Сучасні виклики вимагають у фахівця не лише теоретично набутих компетентностей, а також високого рівня практичних. Однак, для якісної практичної підготовки викладач повинен вміти інтегрувати набуті теоретичні знання майбутнього фахівця з пожежної безпеки у практичну частину навчального процесу. Професійні компетентності викладача будуть визначатися формуванням у майбутніх фахівців умінь діяти в умовах реальної надзвичайної події, пожежі, аварій тощо.

Професійна компетентність викладача у сфері підготовки майбутніх фахівців з пожежної безпеки – це система знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій та особистісних якостей, спрямованих на забезпечення практико-орієнтованої підготовки [2]. Реалізація даної система повинна відбуватися вперш за все через низку підходів, але у практичному аспекті слід звернути увагу на діяльнісний, ресурсний та особистісний. Дані підходи забезпечать викладачу змогу допомогти майбутньому фахівцю інтегрувати теоретичні знання у практичну діяльність, а також зрозуміти як на практиці вирішуються професійні завдання.

Аналізуючи компетентності викладача для практичної підготовки майбутніх фахівців, можна виділити три взаємопов'язані блоки, а саме:

- предметно-професійний блок;
- практично-орієнтований блок;
- методично-організаційний блок.

В сукупності дані блоки утворюють практично-професійну компетентність викладача, котра забезпечить якісну практичну підготовку майбутніх фахівців з пожежної безпеки. Вони забезпечують наступні аспекти у практичній підготовці, а саме:

- інтеграцію теорії та практики через між предметні зв'язки;
- формування професійної спрямованості через моделювання ситуацій, близьких до реальних;
- розвиток ключових якостей фахівця: оперативність, безпеку дій, командну взаємодію, тощо;
- адаптацію підготовки до сучасних загроз та викликів [6].

Отже, професійні компетентності викладача виступають визначальним чинником забезпечення належної якості практичної підготовки майбутніх фахівців з пожежної безпеки. Їх розвиток передбачає безперервний професійний саморозвиток, систематичне оновлення та вдосконалення освітніх програм, а також послідовну державну підтримку освітньої галузі. Лише високий рівень

професійної компетентності викладача забезпечить підготовку фахівця, спроможного ефективно діяти в реальних умовах невизначеності та ризику.

Список використаних джерел

1. Програма єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 261 “Пожежна безпека” галузі знань 26 “Цивільна безпека” на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Наказ ДСНС України НС-723 від 27.10.2021 «Про затвердження Програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю “Пожежна безпека” на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти» URL: <https://dsns.gov.ua/upload/2/1/1/2/7/2021-10-28-programa-rozvezna-bezpeka-uzagalnenii-12102021.pdf> (дата звернення: 13.02.2026).
2. Демків А.М. Професійно-педагогічна компетентність викладачів навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту. *Вісник А. Нобеля*. 2023. С. 104–114. DOI: 10.32342/2522-4115-2023-1-25-11
3. Коваль І. С., Судніцин Ю.Т. Вітчизняний та закордонний підхід до підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту в умовах інноваційних тенденцій суспільства. *Проблеми освіти: ел. наук. видання*. 2025. №2(103), С. 463-473. DOI: 10.52256/2710-3986.2-103.2025.30.
4. Коваль І.С. Формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку: монографія / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Львів: ЛДУБЖД, 2025. 486 с.
5. Ножко І., Пелипенко М., Лагно Д. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з пожежної безпеки в процесі науково-дослідницької роботи. *Педагогічні науки*. 2021. Вип. 3. С. 108–114. DOI: 10.31494/2412-9208-2021-1-3-108-114.
6. Методичний порадник з основних видів освітньої діяльності у закладах вищої освіти ДСНС України. Київ : НМЦ ДСНС, 2020. 25 с. URL: <https://nmc.dsns.gov.ua/upload/6/0/7/3/library-other-20-metodicnii-poradnik-c2.pdf> (дата звернення: 13.02.2026).

Тітова Л. О.,

*доктор філософії, викладач кафедри інформатики,
Уманський національний університет,
м. Умань, Україна*

AI-ГРАМОТНІСТЬ ЯК НЕВІД’ЄМНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ІНФОРМАТИКИ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується інтенсивною цифровою трансформацією, у межах якої технології штучного інтелекту набувають статусу одного з провідних чинників соціально-економічних і культурних змін. Особливе значення ці процеси мають у сфері освіти, де генеративні моделі штучного інтелекту, зокрема ChatGPT, Gemini, Claude,

Наукове видання

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА
МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ**

**Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 29 квітня 2026 року)**

Відповідальні за випуск	Аніщенко В. О.
Редактори літературні	Аніщенко В. О. Шарапова Ю. В.
Комп'ютерна верстка і макетування	Аніщенко В. О.

За достовірність інформації у тезах доповідей
відповідальність несуть автори публікацій

Підписано до друку 25.05.2026 р. Формат 60×90/8.
Друк ~~різографія~~. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 93,12.
Тираж 100 пр. Зам. № 136/25.

Редакційно-видавничий відділ Пенітенціарної академії України
14000, м. Чернігів, вул. Гонча, 34.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 8016 від 23.11.2023 р.